

NORSKE HAVFORSKERES FORENING GJENNOM 50 ÅR

PER T. HOGNESTAD

Utgitt ved 50-årsjubileet 1999

Utgitt av:
Norske Havforskeres Forening
<http://www.havforsk.no>
nhf@havforsk.no

ISBN 82-7314-276-0

Trykk og innbinding: Trykkeriet, Høgskolen i Bodø
Utgitt: 1999

INNHOLD

Forord	5
1. Foreningens stiftelse. Forhistorie og konstituerende møte	
7	
2. Statutter	9
3. Ledelse	12
4. Økonomi	12
5. Medlemmer	13
6. Møtevirksomheten	14
7. Annen virksomhet	19

FORORD

Det har tidligere vært utgitt historiske oversikter. Den første kom ved 25-års jubileet i 1974 (Braarud, T. : Norske Havforskeres Forening 1949-1974). Den andre kom ved 40-års jubileet i 1989 (Beyer, F. : Norske Havforskeres Forening gjennom 40 år). Det kunne være fristende å bare henviser til disse for de første 40 år av foreningens virke, men for helhetens skyld er tatt med det viktigste for hele 50-års perioden. Det må da nødvendigvis bli endel gjentakelser, men det må likevel henvises til disse utredningene. Forøvrig har en bygget på Årsrapporter fra Styret.

Flødevigen, 18. oktober 1999

Per T. Hognestad

1. FORENINGENS STIFTELSE

FORHISTORIE

På bakgrunn av norske havforskeres virksomhet (se: E. Sakshaug og H. Mosby, 1976: "En oversikt over Norsk Oseanografis historie frem til den 2.verdenskrig. Norsk Oseanografi - Status og perspektiver", NOK, NAVF), vokste tanken om en sammenslutning av norske havforskere seg frem i mellomkrigsårene. Planer om en slik sammenslutning hadde således vært drøftet allerede før krigen, men krigen satte en stopper for noen realisering av planene.

Fiskeridepartementet satte i 1947 frem forslag om opprettelse av et norsk havforskningsråd, uten at dette førte til noen resultater. Grunnlaget var imidlertid lagt for den videre utvikling. Fiskeridirektør O. Brynjelsen innbød til et møte i 1948 for å diskutere det sentrale spørsmål i vår fiskerinæring på den tiden: Vekslingene i våre store fiskerier og hvorledes man kan forutsi og eventuelt råde bot på dem.

Foruten Fiskeridirektøren og ekspedisjonssjef J. Sellæg fra Fiskeridepartementet, deltok ca. 30 vitenskapsmenn fra Universitetet i Oslo, Landbruksdepartementet, Tromsø Museum, Bergen Museum og flere andre institusjoner og dessuten forskerne ved Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitutt. Fiskeridepartementet hadde gitt bevilgning til møtet som ble holdt i Bergen 20-21.mai 1948. Ved åpningen sa fiskeridirektøren:

"Jeg har lyst til å uttale ønsket om at møtet må bli til gagn for samarbeidet og derved for havforskningen. Vi vet alle at samarbeid er en mektig faktor på en rekke områder. Slik er det også innenfor vitenskapen. Når vi tenker på den sterke differensiering i problemstillingene og arbeidsoppgavene, kan vi kanskje si at innen vitenskapen er samarbeid særdeles viktig. Ett synes ihvertfall sikkert: den kilde til inspirasjon og arbeidsglede som et godt underbygget samarbeid er, må være av vesentlig betydning nettop i forskningen. Vi har med glede konstatert at det blant mange fiskere er en økende forståelse for forskningens betydning og en økende anerkjennelse for det arbeid våre vitenskapsmenn gjør. Det er vårt håp at dette møte skal bidra til å styrke den utvikling som er kommet godt iveri, og vi vil håpe at samværet også i så henseende må bli til gagn. Det er ingen tvil om at det for forskningen betyr nokså meget at utøverne av det eller de yrker som har tilknytning til en forskningsgren, forstår og setter pris på det arbeid forskerne gjør. På den annen side kan man si om vitenskapsmennene at de er fullt klar over den kilde til visdom som den praktiske manns erfaring er. Derfor synes det meg å være viktig at det er best mulig kontakt mellom havforskere og utøvere av fisket".

Etter en rekke foredrag og diskusjoner vedtok møtet en uttalelse hvor det het: Møtet tillater seg å rette en henstilling til Fiskeridirektoratet om å ta opp arbeidet for at slike møter kan holdes årlig. Møtet er enig om at hvis slike årlige konferanser kan komme i stand, bør der dannes et råd eller en sammenslutning for norsk havforskning, organisert etter retningslinjer som foreløpig er skissert slik:

- a. Rådet bør bestå av vitenskapsmenn som arbeider med havforskning eller på tilgrensende felter innen biologi og geofysikk.
- b. Rådets formål bør være å søke de forskjellige grener av norsk havforskning best mulig koordinert, fremme samarbeid mellom de interesserte institusjoner og forskere og ellers å arbeide for fremme av norsk havforskning på en slik måte som rådet finner det formålstjenlig.

- c. Det rettes henvendelse til de institusjoner som driver slik forskning som nevnt under a) om å utpeke representanter til rådet. ådet bør kunne gi andre enn representantene adgang til møtene og rett til å uttale seg og til å fremsette forslag.

Til å utarbeide forslag til statutter for rådet nedsatte møtet følgende utvalg:

T. Braarud

J. Eggvin

H. Mosby

G. Rollefson

H.U. Sverdrup

DET KONSTITUERENDE MØTE

Etter invitasjon fra Fiskeridirektoratet ble det holdt et 3 dagers møte i Bergen 13.-15. desember 1949. At møtet i 1948 ble fulgt opp såpass raskt, må tolkes dithen at man følte sterkt behov for en slik sammenslutning som påtenkt. Og det var ingen motforestillinger.

Utvalget som var nedsatt i 1948 la frem utkast til statutter. Betegnelsen "råd" ble forlatt fordi den ville kunne føre til forviklinger idet denne sammenslutningen ville ha en privat karakter, mens forskningsrådene NAVF, NLVF og NTNf har en offisiell status. Som navn på organisasjonen ble foreslått: Norges Havforskerlag, Selskapet for Norsk Havforskning, Foreningen for Norsk Havforskning og Norske Havforskere Forening. Etter en lengere diskusjon om sammenslutningens rådgivende funksjon og en detaljert gjennomgåelse av utkastet til statutter, ble det foretatt avstemning over de foreslåtte navn med det resultat at **NORSKE HAVFORSKERES FORENING** ble vedtatt. Følgende deltok på møtet:

Fiskeridirektør K. Sunnanå, Fiskeridirektoratet.

Ekspedisjonssjef J. Sellæg, Fiskeridepartementet.

Direktør O. Brynjelsen, Bergen.

Professor J. T. Ruud, Universitetet i Oslo.

Professor J.E. Fjeldstad, Universitetet i Oslo.

Professor T. Braarud, Universitetet i Oslo.

Mag. Scient. O. M. Sømme, Universitetet i Oslo.

Vit.ass. F. Beyer, Universitetet i Oslo.

Direktør H.U. Sverdrup, Norsk Polarinstitut.

Dr. E. Sivertsen, DKNVS, Museet, Trondheim.

Konservator T. Soot-Ryen, Tromsø Museum.

Professor H. Mosby, Universitetet i Bergen.

Professor T. Gaarder, Universitetet i Bergen.

Professor C. Godske, Universitetet i Bergen.

Professor O. Hagem, Universitetet i Bergen.

Amanuensis D. Rustad, Universitetet i Bergen.

Amanuensis O.H. Sælen, Universitetet i Bergen.

Amanuensis L. Midttun, Universitetet i Bergen.

Amanuensis A. Brinkmann, Universitetet i Bergen.

Konservator J. Kjennerud, Universitetet i Bergen.

Styrer F. Spinnangr, Vervarslinga på Vestlandet.

Lektor O. Mosby, Bergen.

Styrer A. Dannevig, Statens Utklekningsanstalt, Flødevigen.
Konsulent H. Tambs-Lyche, Fiskeridirektoratet.
Direktør G. Rollesen, Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitut.
Konsulent J. Eggvin, Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitut.
Konsulent F. Devold, Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitut.
Konsulent K. F. Wiborg, Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitut.
Konsulent G. Dannevig, Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitut.
Vit.ass. O. Aasen, Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitut.
Vit.ass. K. Gundersen, Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitut.
Vit.ass. O. Breen, Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitut.
Vit.ass. A. Revheim, Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitut.
Vit.ass. G. Sætersdal, Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitut.

Følgende styre ble valgt:

Formann:	H.U. Sverdrup.
Sekretær:	F. Beyer.
Styremedlemmer:	H. Mosby (varamann: J. Eggvin). G. Rollesen (varamann: F. Devold). T. Soot-Ryen (varamann: T. Braarud).

2. STATUTTER

A. Vedtatt på møte i Bergen 14. desember 1949

1. Norske Havforskere Forening skal forsøke å fremme samarbeid mellom norske organisasjoner og personer som arbeider med problemer på havforskningens område innenfor fysikk, kjemi, biologi eller geomorfologi, og å fremme norsk deltagelse i internasjonalt samarbeide på disse områder. Dette skal skje (A) ved å åpne adgang til å fremlegge resultater av rent vitenskapelig art for interesserte spesialister, (B) ved å arbeide for at resultater fra ett felt utnyttes på andre, (C) ved å stimulere undersøkelser av særlig betydning for næringsveiene, (D) ved å bidra til at de tekniske hjelpemidler for forskningen, fartøyer, instrumenter o.s.v. blir benyttet på den mest effektive måte, (E) ved på anmodning uttale seg om norsk deltagelse i internasjonalt samarbeide på havforskningens område og (F) ved å forberede norsk deltagelse i møter av ICES.
2. Norske Havforskere Forening er sammensatt av norske vitenskapsmenn som arbeider med problemer på havforskningens område samt av representanter fra de interesserte departementer og fra Fiskeridirektoratets administrasjon. Forslag til innvalg av nye medlemmer innsendes til styret senest 1 måned før årsmøtet. Til innvalg kreves flertall av de avgitte stemmer. Fraværende medlemmer kan stemme skriftlig.
3. Norske Havforskere Forening velger et styre bestående av formann, sekretær og 3 styremedlemmer, de siste med personlige varamenn. Formann og styremedlemmer velges for en periode av 3 år, dog slik at ved første valg velges de 3 styremedlemmer for henholdsvis 1, 2 og 3 år. Etter å ha fungert i en 3-års periode kan formann og de 3 styremedlemmer gjenvelges, men etter 6 års

funksjon må det gå minst en 3-års periode før de igjen kan motta valg. Sekretæren kan alltid gjenvelges.

4. Norske Havforskeres Forening holder årsmøte fortrinnsvis i april eller mai. På dette behandles indre anliggender. For at forsamlingen skal være beslutningsdyktig, må minst halvparten av medlemmene være til stede. På årsmøtet og mulige andre møter bør det være adgang til (a) å holde vitenskapelige foredrag for hvilke styret kan sette en tidsbegrensning, (b) arrangere diskusjon av et sentralt emne, (c) å diskutere samarbeid mellom personer og organisasjoner og (d) å diskutere problemer i forbindelse med Norges deltagelse i internasjonalt samarbeid.
5. Forslag til forandring av statuttene må innsendes til styrets sekretær senest 3 måneder før årsmøtet og meddeles medlemmene minst 1 måned før møtet. For at forandringene skal kunne godtas kreves 2/3 stemmeflertall.

B. Vedtatt på årsmøtet i Bergen 12.september 1960. (Endringer)

2. Norske Havforskeres Forening er sammensatt av:
 - A. Vitenskapsmenn som arbeider med problemer på havforskningens område.
 - B. Interesserte knyttet til fiskeriene og havforskningens administrasjon.
 - C. Andre interesserte, og medlemmer som skifter stilling eller får endrete arbeidsforhold som gjør at de ikke lenger fyller betingelsene under punkt A og B. Disse kan stå som passive medlemmer, Passive medlemmer har ikke stemmerett, og er ikke berettiget til reisebidrag til foreningens møter.Medlemmer nevnt under punkt A betaler en kontingent som hvert år fastsettes av årsmøtet. Forslag om nye medlemmer innsendes til styret hvert år innenutgangen av februar, og styret sender melding om de innkomne forslag til medlemmene senest 1 måned før årsmøtet. Til innvalg kreves flertall av de avgitte stemmer. Fraværende medlemmer kan stemme skriftlig.

C. Vedtatt på årsmøtet på Geilo 20.september 1970. (Endring)

Det ble vedtatt at interesserte selv søker om medlemskap.

D. Vedtatt på årsmøtet på Geilo 27.august 1976.

1. NAVN OG INITIALER
Foreningens navn er Norske Havforskeres Forening, forkortet form NHF.
2. FORMÅL OG ARBEIDSFELTER
 1. Foreningen har til formål å fremme norsk oseanografi i forskning, undervisning og anvendelse.
 2. Foreningens arbeidsområde omfatter fysisk, kjemisk, geologisk/geofysisk og biologisk oseanografi.
 3. For å nå sine mål skal foreningen
 - arbeide for å fremme samarbeid mellom norske havforskere

- arrangere årsmøter og eventuelle andre møter for presentasjon av vitenskapelige arbeider og for diskusjon av faglige emner.
- bidra til å øke kjennskapet til de marine miljøerog derved fremme arbeid for fornuftig bruk av marine ressurser.

3. MEDLEMMER

1. Som medlemmer av NHF kan opptas forskere og andre som gjennom sin utdanning (minimum hovedfagseksamen eller tilsvarende) eller yrke, har tilknytning til norsk havforskning.
2. Interesserte søker selv om medlemskap.
3. Søknader som er sendt styret før årsmøtet behandles av en medlemskomite. Årsmøtet avgjør søknadene etter innstilling fra medlemskomiteen.
4. Medlemmene betaler årskontingent hvis størrelse fastsettes av årsmøtet for ett år ad gangen.

4. LEDELSE

1. Foreningen ledes av et styre som består av formann, sekretær og 3 styremedlemmer. De siste skal ha personlige varamenn. Ett av styremedlemmene fungerer som kasserer.
2. Samtlige tillitsmenn velges for en periode på 3 år.
3. Formann og de 3 styremedlemmer kan gjenvelges for en periode men etter 6 års funksjonstid må det gå minst 3 år før de igjen kan motta valg.
4. Sekretæren kan gjenvelges uten slik begrensning.

5. ÅRSMØTE

1. Foreningen holder årsmøte for behandling av indre anliggender.
2. På møtet skal det holdes vitenskapelige foredrag og det kan arranges diskusjoner av sentrale, faglige emner. Forhold i forbindelse med norsk deltagelse i internasjonalt samarbeid innen havforskning bør diskuteres på årsmøtene.
3. Årsmøtet bestemmer tidspunkt og sted for neste årsmøte.
4. Årsmøtet velger nytt styre i valgårene ved at det sittende styre foreslår en valgkomite som leverer liste over kandidater til de forskjellige verv. Forsamlingen kan også stille forslag til kandidater.

6. VEDTEKTSENDRINGER

1. Forslag til endringer av vedtektene må sendes til styrets sekretær senest 3 måneder før årsmøtet og må meddeles medlemmene minst 1 måned før årsmøtet.
2. For at vedtektsendringen skal kunne innføres kreves 2/3 flertall ved uravstemning.

E. Vedtatt på årsmøtet i Bergen 31.oktober 1997. (Endring)

Nytt punkt 3, nr 3: Søknader som er sendt styret før årsmøtet behandles av en medlemskomite på 3 personer som oppnevnes av foreningen. Årsmøtet avgjør søknadene.

Tabell 1. Formennene og deres tiltredelsesår samt sekretærer og begges hjemsted.

Formenn	Sekretærer	Hjemsted
-1949. H.U.Sverdrup	F.Beyer	Oslo
-1953. G. Rollefson	O.H. Sælen	Bergen
-1956. J. T. Ruud	O. M. Sømme	Oslo
-1959. H. Mosby	G. Berge	Bergen
-1962. T. Braarud	Å. Jonsgård	Oslo
-1965. J. Eggvin	H. Gade	Bergen
-1968. E. Føyn	H.Gade/T.Schram	Oslo
-1971. K. F. Wiborg	T. Schram	Bergen/Oslo
-1975. A. Jensen	T. Brattegard	Trondheim/Bergen
-1978. Å. Jonsgård	J. Throndsen	Oslo
-1981. P. T. Hognestad	E. Torstensen	Flødevigen
-1984. G. Berge	S. Sundby	Bergen
-1987. B. Gulliksen	T. Haug	Tromsø
-1990. T. McClimans	J. H. Nilsen	Trondheim
-1993. M. E. Christiansen	E. Syvertsen	Oslo
-1996. R. Sætre	K.Stange/K.Sjøtun	Bergen
-1999. S. Skreslet	B. Killie	Bodø

3. LEDELSE

Ledelsen i Norske Havforskeres Forening er gitt ut fra statuttene (vedtektene), hvor det heter i punkt 4: "Foreningen ledes av et styre som består av formann, sekretær og 3 styremedlemmer".

Styrets sammensetning har vært den samme i hele perioden. Formannen i jubileumsåret er den 17. i rekken. Det har vært vanlig at sekretær har vært valgt fra det sted formannen hørte hjemme. Formannsvervet har forøvrig vært mannsdominert (Tabell 1). Bare én gang har formannen vært en kvinne (M. E. Christiansen 1993-95). Styrets øvrige medlemmer har vært valgt ut fra ønsket om en allsidig geografisk og faglig representasjon.

4. ØKONOMI

Til å begynne med var det ikke kontingent i NHF, medlemskapet var gratis. Til gjengjeld var antall medlemmer relativt begrenset. Foreningen hadde statsstøtte fra 1950 fra Fiskeridepartementet over Fiskeridirektoratets budsjett til årsmøtene således:

1950-1977: Kr. 5.000,-
 1978-1980: " 10.000,- (Jonsgård)
 1981-1983: " 15.000,- (Hognestad)
 1984 : " 20.000,- (Berge)

Fra 1985 falt statsstøtten bort tross gjentagne søknader i de påfølgende år. De første årene fikk de som hadde lengst reise til årsmøtet fullt ut dekket sine utgifter, men dette falt bort etterhvert.

Utover i 1950-årene ble det stadig klarere at det var såvidt båten bar, så fra 1961 var kontingent ikke til å unngå. I 1961 ble årskontingenten satt til kr. 10,- (Mosby), kr.15,- fra 1972 (Wiborg) kr.25,- fra 1977 (Jensen), kr.50,- fra 1982 (Hognestad), kr.100,- fra 1989 (Gulliksen) og kr.200,- fra 1991 (McClimans).

De seneste årene har en kunnet innføre reisestipend til studenter, og pensjonister har fått fritt opphold slik det var i tidligere tider. Likeledes betaler ikke pensjonistene kontingent.

Mens budsjettet i 1972 var på kr. 6.257,- og et overskudd på kr.604,-, var budsjettet i 1998 steget til kr. 113.121,- og et overskudd på kr. 46.433,-. De senere år har også gitt overskudd, så i 1998 hadde foreningen opparbeidet seg en kapital på nesten 170.000 kroner. Kapitaloppbyggingen har imidlertid vært omstridt. Alle formenn har greid å balansere budsjettet, dog med høyst varierende overskudd. I 1971 utgjorde overskuddet 9,7% (kr.604,-) og steg til 56,4% (kr. 5.553,-) i 1976. I de påfølgende år frem til nå har overskuddet variert mellom 9% (kr.1.704,-) og 37,5% (kr.4.978,-), bortsett fra 1992 og 1998 hvor det var henholdsvis 57,3% (kr.91.616,-) og 41% (kr.46.433,-). Det høyeste budsjett var i 1992 (kr.160.009,-).

Likevel har foreningen ofte vært avhengig av ekstra støtte til årsmøtene, til trykking av årsrapporter etc. Dette har en oppnådd i varierende grad og fra forskjellig hold de enkelte år, som for eks. NFFR, lokale næringsorganisasjoner, kommuner, fylker o.s.v. Dette er en vesentlig årsak til at overskuddet enkelte år har vært relativt stort. Foreningen går ihvertfall inn i jubileumsåret med en trygg økonomi.

5. MEDLEMMER

Norske Havforskeres Forening er en livskraftig organisasjon (Fig. 1). Behovet for en slik forening imøtekommer tydeligvis et behov her i landet skal en dømme etter den formidable tilstrømning til medlemsmassen. Takket være god innsats fra formennene er foreningen veldrevet. Den har tydeligvis funnet sin form og stil etter tidens krav, og har hatt evnen til å omstille seg tilstrekkelig til hva som rører seg i tiden.

Medlemmer i NHF kan idag ifølge de reviderte statutter alle være som har interesse av det. Det har ikke alltid vært slik. Til å begynne med var det kun aktivt arbeidende vitenskapsmenn, pluss fiskeridministrasjonen. I 1960, da medlemstallet var kommet over 80, ble medlemskriteriene endret til 3 kategorier, nemlig:

- a) Aktive vitenskapsmenn
- b) Interesserte og havforskningsadministrasjon
- c) Andre interesserte som var passive medlemmer uten stemmerett.

Bare a-medlemmer betalte kontingent. Nye medlemmer måtte foreslås, og ble innvalgt på årsmøtet. I 1970 ble dette endret til at interesserte selv måtte søke om medlemskap, som etter komitebehandling ble avgjort av årsmøtet. I 1976 ble statuttene igjen endret og kalt vedtekter, og inndelingen av medlemsmassen i 3 kategorier ble opphevet.

Medlemstall og antall deltagere på årsmøtene fremgår av figuren. Frem til 1970 var det en temmelig jevn møtedeltagelse mens medlemstallet steg jevnt og trutt til over 100. Fra da av ble det en eksplosjonsartet økning i medlemstallet, slik at det idag er vel

500 medlemmer. Deltagelse på årsmøtene steg ikke tilsvarende, men dog var det slik at det fra 1987 var over 100 deltagere, med rekord på årsmøtet i Bergen i 1989 med bortimot 170 deltagere.

Den prosentvise deltagere fra medlemsmassen har gått ned. Frem til 1960 møtte 50-60% av medlemmene. Etter den tid har fremmøteprosenten variert mellom 16-36% med unntak av 1989 hvor det var 43% deltagelse.

6. MØTEVIRKSOMHETEN

MØTESTEDER

Til å begynne med var møtene lagt til Bergen og Oslo. Fra 1958 og frem til 1977 ble møtene holdt på Geilo fordi dette ble ansatt som et sentralt sted i forhold til medlemmenes geografiske fordeling (Tabell 2). Dette var også begrunnelsen for at møtene noen år ble holdt i Hurdal. Etterhvert ble det stor andel av medlemmene fra hele landet, så møtene fikk en ambulerende karakter slik nedenstående tabell viser. Årsmøtet i jubileumsåret 1999 er igjen tilbake på Geilo etter 14 årsmøter rundt i landet.

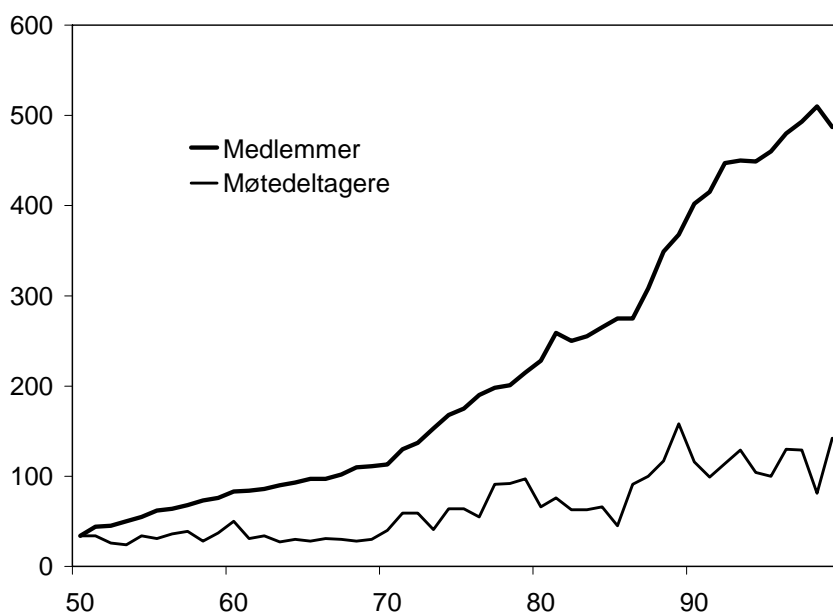

Fig. 1. Utvikling i medlemsmasse og årsmøtedeltagelse 1949-99. Tall for 1999 inkluderer søknader om medlemskap og påmeldte deltagere.

Tabell 2. Lokalisering av årsmøter 1949-99.

Møtested	Antall
Geilo	20

Bergen	7
Oslo	4
Hurdal (1978-81)	4
Tromsø (1968, 88, 96)	3
Trondheim (1990, 98)	2
Ålesund (1986, 94)	2
Arendal (1995)	1
Bodø (1992)	1
Drammen (1993)	1
Gautefall/Flødevigen(1982)	1
Kristiansund (1987)	1
Sanderstølen (1967)	1
Stavanger (1991)	1
Øystese (1983)	1

Tidspunktene for møtene har også endret seg i tidens løp. Til å begynne med var det møter om våren for å anledning til å diskutere kommende innlegg til ICES og dermed sikre en viss standard. Etterhvert ble dette en uoverkommelig oppgave, så dette falt bort etterhvert. Tidspunktet for årsmøtet ble flyttet til høsten i forkant av universitetenes semesterstart og i forkant av ICES' årsmøte. Etterhvert ble også dette vanskeliggjort bl.a. ved universitetenes arbeidsform, slik at idag avholdes årsmøtene i NHF senhøstes. Møtene ble alltid avholdt i løpet av en helg, men motstanden mot dette ble etterhvert så stor at møtene nå holdes på vanlige hverdager.

VITENSKAPELIGE FOREDRAG

Hovedsaken på årsmøtene er de vitenskapelige foredrag. Av disse har det årlig vært fremført gjennomsnittlig 12,5 i årene 1949-73, 29,8 i årene 1974-89, 37,5 i årene 1990-93 og 34,8 i årene 1994-98. Tilsammen har det i årenes løp vært holdt vel 1100 foredrag, hvilket vil si i gjennomsnitt 28,7 foredrag pr. møte i hele perioden 1949-98. Til årsmøtet i 1977 var det anmeldt 60 foredrag, hvorav 47 ble holdt. Dette er i overkant av hva tiden på årsmøtene kan tåle, så det har vært nødvendig med tiltak, ikke minst taletidsbegrensninger for hvert foredrag. Mengden av anmeldte foredrag utløste diskusjon om parallellkjøring av flere faglige sesjoner. Dette ble det heldigvis ikke noe av. Noe av det mest verdifulle ved årsmøtene i NHF er den tverrfaglige karakter, noe som også var blant de opprinnelige intensjoner for foreningen.

Innholdet i foredragene har vært dominert av biologi i stadig sterkere grad. Fysisk og kjemisk oseanografi har hatt en forholdsmessig tilbakegang. I 50-års-perioden representerer biologi totalt vel 70%, fysisk og kjemisk oseanografi ca. 23% (mot ca. 30% inntil 1973) og "annet" ca. 7%. Temaene har også endret seg med årene. Fra 1974 kom forurensning inn med stor tyngde, mens akvakultur kom til noe senere. Årsrapportene inneholder oversikter over foredragene med abstracts, og det henvises til disse rapportene.

For at den store foredragsmengden ikke skulle sprengte alle rammer uten at tiden for årsmøtene skulle utvides, ble det fra 1977 innført systemet med postere. Dette har vist seg å være en utmerket ordning, så det har vært opptil 18 postere på enkelte møter. I tillegg til foredragene har det også vært avsatt tid til orienteringer og rapporter fra forskjellige organisasjoner (for eks. ICES, SCOR, IOC) og andre, både nasjonale og

internasjonale, orienteringer om nytt i miljøene. Enkelte år har det også vært orientert om hovedfagsoppgaver ved de forskjellige universitetene.

SEMINARER

Fra 1978 ble det innført spesielle tema-sesjoner. Etterat årsmøtene begynte å føre en ambulerende tilværelse rundt i Norge, ble det fra 1986 innført en "åpen" sesjon, med adgang for alle, foruten spesielt innbudte. Det var inviterte foredragsholdere. Fra 1987 ble det kalt miniseminarer, dels med inviterte innlegg og påfølgende paneldebatt. Fortsatt var seminarerne åpne for alle interesserte.

1978. Spesiell sesjon. *Overvåking av forurensninger i norske kystfarvann.*
1979. Spesiell sesjon. *Aktuell marin forskning i polarområdene.*
1980. Spesiell sesjon. *Marikultur*
1981. Spesiell sesjon. *Konkurrerende bruk av havet.*
1982. Spesiell sesjon. *Ekskursjon til Flødevigen (100 års jubileum)*
1984. Spesiell sesjon. *Målinger og målemetodikk i tverrfaglig og økologisk forskning.*
1985. Spesiell sesjon. *Instrumentering i oseanografisk forskning.*
Norsk Oseanografisk Komite's funksjon og fremtid.
1986. Åpen sesjon. O. Nakken: *Kor mykje kan fiskast?*
K. Baalsrud: *Kystsonoplanlegging.*
J. Raa: *Akvakultur i ørkensand.*
1987. Miniseminar: Balanse eller ubalanse i det marine økosystem i Barentshavet og langs Norskekysten?
B. Gulliksen: *Innledning*
O. Nakken: *Svikt i lodde- og sildebestandene - hva er årsaken?*
T. Øritsland: *Er bestandsstørrelse og predasjon fra pattedyr en viktig faktor for bestandsstørrelse av økonomisk viktige fiskebestander?*
J-E. Eliassen: *Fluktuasjoner i torskefiskeriene. Er de resultat av fiskets intensitet, beiting av andre dyrearter, næringssvikt eller har de andre årsaker?*
C. Hopkins: *Plankton - fiskerienes naturgrunnlag -skyldig eller uskyldig for ubalanse i høyere trofisk nivå?*
R. Barret: *Konkurrerer sjøfugl med mennesker og andre pattedyr om fiske-ressursene?*
1988. Miniseminar: Har kulturbetinget fiske en fremtid?
E. Kjørsvik: *Innledning - hva er kulturbetinget fiskeri?*
S. Tilseth: *Hvilke områder og arter vil egne seg for kulturbetinget fiskeri på Norskekysten?*
S. Olsen: *Hvordan skaffer vi best yngel til kulturbetinget fiske? Ved innfangning av villyngel?*
T. Pedersen: *Ved pollproduksjon eller annen oppdrett av yngel.*
P. Ørebech: *Kulturbetinget fiskeri - hva med rettigheter og eiendomsforhold til utsatte organismer?*
O. Bagge: *Kulturbetingete fiskerier i praksis - erfaringer fra danske eksperimenter.*
1989. Miniseminar: Radioaktivt utslipp i havet - kan vi risikere et marint Tsjernobyl?
B. Salbu: *Radionukleider i Nordsjøen - kilder og "skjebne".*
J. Blindheim: *Hvordan vil radioaktive sporstoffer sirkulere i dypvannet i nordlige havområder?*

- L. Føyn: *Er radioaktiv forurensning et fiskeri/marinbiologisk problem, eller er det bare psykologi? Og har vi en beredskap som er god nok til å finne ut av dette?*
1990. Miniseminar: Havklima.
- E. Martinsen: *Havklima, interaksjon mellom atmosfære og hav.*
 - E. Sakshaug: *Hav og atmosfære. Ny istid?*
 - H. R. Skjoldal/H. Loeng: *Havklima: marinbiologi og fysikk.*
 - P. Wassmann: *Variabilitet i havmiljøklimaet og pelagial-benthal kopling.*
 - E. R. Lømsland: *Klimaendring - Fytoplankton: Vårarters innbyrdes konkurranseforhold.*
 - S. Sundby: *“Cod and climate changes in the North Atlantic”. Planer om et internasjonalt program.*
 - R. Nydal: *Havklima: CO2 balanser.*
 - S. Myklestad: *CO2 og karbontransport.*
 - G. Furnes: *Klimasvingninger i nordøst Atlanteren.*
 - E. Svendsen: *Klimavekslinger i Nordsjøen.*
 - R. Leinebø: *Surstoffmålinger på St. 15, 1953-1989.*
1991. Miniseminar: Nordsjøen som resipient og matkammer.
- H. Gade: *Innledning*
 - L.O.Reiersen: *North Sea Task Force.*
 - J. Rohde: *Strømmer og transporter av forureningar i Skagerrak.*
 - P. Hognestad: *SKAGEX*
 - H. R. Skjoldal: *Giftige alger*
 - M. Svelle: *SFT-forslag til oppfølging av Nordsjøavtalen.*
 - J. Molvær: *Den norske tiltaksanalysen for Nordsjøen: NIVA's marine vurderinger.*
 - H. Gade: *Vannutskiftningen i Nordsjøen i energetisk perspektiv.*
 - T. McClimans: *Virkning av porøs demning i Dyngadjupet.*
 - S. Falk-Petersen: *Overvåking av oljeplattformer i Nordsjøen.*
 - F. Olsgard: *Mulige negative effekter av Chrysochromulina polylepis på havbunnen ned til 180 m dyp.*
 - J. Berntsen: *Marin modellering av Nordsjøen/Skagerrak.*
1992. Miniseminar: Klimaendringer og variasjoner i fiskebestander.
- E. Sakshaug: *Innledning.*
 - V. Øiestad: *Historisk tilbakeblikk.*
 - D. Slagstad: *Bruk av matematiske modeller.*
 - O. Nakken: *Status for forskning om klima og fiskebestander.*
1993. Miniseminar: Arktis - forskning og forurensning.
- O. H. Sælen: *Fridtjof Nansens innsats i havforskningen.*
 - T. Pedersen: *Nansen Centennial Arctic Programme - status.*
 - L. O. Reiersen: *Arctic Monitoring and Assessment Programme.*
 - R. Sætre: *Havforskningens prosjekter i arktis. Biologiske ressurser i arktis.*
 - G. Futsæter: *Polarinstituttets virksomhet i Arktis.*
 - K. Tangen: *Fjernovervåking av Barentshavet.*
 - S. Dahle: *Miljøgifter i Pechorahavet og Barentshavet.*
 - G. Halmø: *Olje- og gassproduksjon i Barentshavet.*
 - K. Natvig: *SFT's forventninger til bruk av kunnskap om miljøkonsekvenser ved akuttutslipp.*
 - B. Gulliksen: *Effekter av olje på flora og fauna i Barentshavets marginale issone.*
 - B. Salbu: *Radioaktive stoffer i Barentshavet og Karahavet.*
 - J. Blindheim: *Strømforhold ved den sunkne ubåt Komsomolets.*
 - T. McClimans: *Strømforhold i arktiske hav.*

1994. Miniseminar: Norskehavet
 V. Øiestad: *Norskehavets biologiske ressurser i historisk perspektiv.*
 H. R. Skjoldal: *Forskningsprogrammet Mare Cognitum.*
 J. Klungøy: *Forurensningssituasjonen i Norskehavet.*
 I. Røttingen: *Forvaltningsproblemer vedrørende silda i Norskehavet.*
 P. G. Remøy (Fiskebåtredernes Forbund): *Sildefisket sett fra næringens side..*
1995. Miniseminar: Skagerrak - Petroleumsvirksomhet.
 R. Øksendal (MD): *Petroleumsvirksomhet i Skagerrak - miljøvernmyndighetenes vurderinger og rolle.*
 H. J. Beck (Norsk Hydro): *Oljeindustrien - operasjonelle utslipp generelt, Skagerrak spesielt.*
 T. Bakke: *Oljevirksomhet i Skagerrak sett i lys av erfaringene fra Nordsjøen.*
 H. Tønnesen: *Oljedriftscenarier i Skagerrak.*
 M. Svelle: *Esbjergdeklarasjonen og arbeidet frem mot den femte Nordsjøkonferansen.*
 H. R. Skjoldal: *Eutrofisituasjonen i ytre Oslofjord.*
 T. McClimans: *Laboratoriesimulering av sirkulasjon og spredningsprosesser i Skagerrak.*
 O. Longva: *Maringeologisk kartlegging i Skagerrak. Sedimentære vitnemål om strømmer, eutrofiering og oljereelatert avsetning.*
 L. P. Røed: *Numeriske simuleringer av utbredelse av ferskvann fra Glomma og Drammenselva 1993.*
1996. Miniseminar: De nordlige havområder - et miljø i endring?
 K. Berg (Frammuseet): *Med Fridtjof Nansen og Fram over Polhavet.*
 L. O. Reiersen: *Overvåking og tilstandsvurdering av miljøet i Arktis: AMAP prosessen og veien videre.*
 H. Loeng: *Transport av miljøgifter til Arktis.*
 F. Mehlum: *Konsekvensvurderinger av hensyn på åpning av det nordlige Barentshav for oljevirksomhet (AKUP).*
 O. J. Lønne: *Barentshavets miljøstatus. Fra Rapport til den Norsk-Russiske Miljøkommisjonen.*
 J. Hamre: *Utvikling, status og fremtidsutsikter for fiskeressursene i Barentshavet.*
 P. Presterud: *Forskningsutfordringer i Barentshavet.*
1997. Miniseminar: Fjordene - et enestående marint miljø og habitat?
 A. Stigebrandt: *Oceanografisk karakterisering av fjorder ut fra typografiske forhold og fysisk drivning.*
 S. Kaartvedt: *Fjordene som forskningslaboratorium.*
 J. Skei: *Miljøproblemer i fjordene.*
 D. Aksnes: *Produksjonspotensialet i fjordene.*
 T. Dale: *Informasjon om og forvaltning av fjordene.*
 P. Hovgaard: *Hvordan kan vi utnytte fjordene til dyrking av skjell?*
 J. Molvær: *Miljøkorrigering i fjordene - en akseptabel metode?*
 T. Pedersen: *Lokale fiskebestander - hvilke, hvor og hvorfor?*
1998. Miniseminar: Lys i havet.
 E. Sakshaug: *Hav, lys og fotosyntese. Senere tids utvikling.*
 D. L. Aksnes: *Modeller for syn og synlighet i vann.*
 T. Dale: *Finskala vertkalfordeling av Calanus under ulike lysforhold i Norskehavet.*
 S. R. Erga: *Eksperimentelt oppsett for studier av algemotilitet.*
 J. Stamnes: *Lys og liv i norske farvann..*
 O. A. Misund: *Lysfiske.*

T. Torgersen: *Stor krill, Meganyctiphanes norvegica, er en visuell predator.*
S. R. Erga: *Biologiske effekter av UV-lys.*

7. ANNEN VIRKSOMHET

DIVERSE UTVALG

I årenes løp har NHF behandlet saker som resulterte i nedsettelse av en rekke forskjellige utvalg som er listet nedenfor.

- 1949. Marinbiologisk Planutvalg (Ledelse: H.Brattstrøm). Skulle være rådgivende for NAVF i forbindelse med søknader. Nedlagt 1970 etter reorganisering i NAVF.
- 1950. Fjordutvalget (Ledelse: T.Braarud). Rapport 1953. Gjennomførte koordinerte fjordundersøkelser i Hardangerfjorden 1955-56. Resulterte i en mengde publikasjoner
- 1969. Utvalg (Ledelse: H. Sælen) førte til opprettelse av NOD (Norsk Oseanografisk Datasenter) 1971 (ledelse: R. Leinebø) og tilsluttet Havforskningsinstituttet.
- 1969. Behovsutredning resulterte i opprettelse (1971) av NOK (Norsk Oseanografisk Komite) under NAVF. Nedlagt av NAVF i 1986. Erstattet av Utvalg for Oseanografi (UFO), men det har ikke ført til noe.
- 1970. Baseline-utvalget (Ledelse : F. Beyer). Utredning 1972. Ny redegjørelse 1973. Ikke gehør for forslagene i Miljødepartementet.
- 1972. Symposium-utvalget hadde i oppdrag å undersøke “*om det på internasjonalt, nordisk eller nasjonalt hold er grunnlag for å arrangere et symposium med rammen: Betydningen av naturlig ferskvannsavrenning for organisk produksjon i fjorder og kystfarvann*”. Dette resulterte i et symposium i 1974 (Ledelse: S.Skreslet). Publikasjon kom i 1976: “Fresh Water on the Sea”.
- 1974. Under Havforskerforeningens symposium (se ovenfor) ble prosjektet Den Norske Kyststrøm initiert og gjennomført fra 1975 (Ledelse: M. Mork). Rapporter kom i 1976-81. Arrangert symposium i 1980 med publikasjon i 1981: M.Mork, R Sætre: “The Norwegian Coastal Current”.

NORSK OSEANOGRAFISK KOMITE (NOK)

IOC (Intergovernmental Oceanographic Commision) ble oppnevnt av UNESCO i 1961. Fra Norsk side oppnevnte KUD i 1964 “Kontaktutvalg for IOC”. Dette fungerte lite tilfredsstillende. I 1969 diskuterte man saken i NHF. Dette resulterte i at NHF, HI (Havforskningsinstituttet) og Kontaktutvalget sendte forslag til alle relevante institutter om opprettelse av et faglig organ for oseanografi. Formell oppnevning av en komite ble diskutert med UD, KUD og Hovedkomiteen for Norsk Forskning. Det ble henvist til NAVF, hvis styre opprettet Norsk Oseanografisk Komite (NOK) i mars 1971. Komiteen ble administrativt plassert under RNF (Rådet for Naturvitenskapelig Forskning). I

komiteen var det representert 25 institusjoner (1979) Medlemmene ble oppnevnt av NAVF for 3 år ad gangen etter forslag fra instituttene. Sekretariatet var plassert i NAVF, og siden 1978 plassert i RNF's sekretariat. Opprettelsen av NOK var begrunnet med det internasjonale samarbeide innen IOC, men fra 1974 ble det lagt mere vekt på nasjonalt samarbeide. NOK's funksjon var rådgivende og koordinerende, og komiteen hadde ikke egne midler. NOK ble nedlagt i 1986.

Av sentrale gjøremål som NOK befattet seg med kan nevnes:

Internasjonale organer

- Rådgivende organ for UD vedrørende IOC.
- Rådgivende organ for UD vedrørende internasjonalt samarbeide innen havforskning (for eks. havrettskonferanse, KSSE etc).
- Delegerte til ICES og formann i den norske SCOR-komite er medlemmer av NOK's arbeidsutvalg.

Perspektivanalyse for norsk oseanografi Ble laget på oppfordring fra NAVF (1973) og ble avsluttet på ekstraordinært årsmøte 1975. Perspektivanalysen Norsk Oseanografi ble utgitt i 1976. På oppfordring fra forskningsavdelingen i KUD gjennomførte NOK i 1978-79 en oppdatering, utgitt i 1979.

Norsk Oseanografisk Datasenter (NOD). NHF tok opp saken i 1969. NOK's årsmøte 1971 vedtok å videreføre planene. NOK nedsatte et datautvalg i 1975 som leverte innstilling i 1976. Saken ble videreført av departementene og førte til opprettelse av NOD som ble lagt til HI.

Forskningsfartøy. NOK nedsatte et utvalg i 1976 som leverte sin innstilling i 1978. Denne ble oversendt departementet (KUD).

Kyststrømprosjektet. NOK anbefalte prosjektet i 1974 som fikk bevilgninger fra NAVF i perioden 1975-1979. I tillegg var det betydelig innsats fra de deltagende institusjoner. Prosjektet ble gjennomført og avsluttet i 1980 og førte til en rekke publikasjoner i et tobinds verk "The Norwegian Coastal Current" (Redaktører: M.Mork og R. Sætre) i 1981. Forut for dette var det holdt et internasjonalt symposium på Geilo i 1980 med publikasjon i 1981.

NOK's fjordutvalg. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe i 1974 som i 1975 leverte en oversikt over norske fjordundersøkelser.

Ved siden av deltagelse i forskjellige internasjonale programmer, ble, på bakgrunn av Stortingsmelding 25 (1976) vedtatt å etablere Forskningsprogram om Havforurensninger (FOH). Det skulle være et samarbeid mellom MD og FD, og NOK ble tillagt rådgivende rolle her og i andre sammenhenger (for eks. Bravo-utblåsing i Nordsjøen).

Til erstatning for NOK oppnevnte Norges Forskningsråd et Utvalg for Oseanografi (UFO), men NHF har ikke funnet dette tilfredsstillende. I 1987 påpekte NHF behovet for et organ til erstatning av NOK og arbeidet løpende med dette fram til årsmøtet i 1991. Saken har ikke vært behandlet i etterfølgende årsmøter.

NORDIC MARINE SCIENCES MEETING

I 1995 og 1999 har NHF i samarbeid med Svenska Havsforskningsforeningen og Dansk Nationalråd for Oceanologi arrangert felles fagmøter i henholdsvis Gøteborg og Hirtshals.